

หนังสืออ่านเพิ่มเติม

เรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอ ดอยเต่า
เล่มที่ 6 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์
ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแบลง 8

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ไอ้อมพร หาญสนามยุทธ : เรื่อง ภาพ

โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

คำนิยม

อำเภอคอยเต่า มีประวัติศาสตร์การก่อตั้งมายาวนาน มีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีสืบทอดรุ่นต่อรุ่น นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะก่อให้เกิดความรัก ความผูกพันและความภาคภูมิใจในสังคมของตนเอง แต่เนื่องจากปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รวมทั้งการรุกรทางวัฒนธรรมของตะวันตก ทำให้วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมถูกละเลยลดความสำคัญลงไป แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมีบุคคลและกลุ่มบุคคลในพื้นที่พยายามอนุรักษ์ และจรรโลงสิ่งที่ดีงามที่บรรพบุรุษได้สร้างไว้ เพื่อสืบทอดให้เยาวชนรุ่นหลังได้รู้จักรากเหง้าของตนเอง ได้ดียิ่งขึ้น

ขอขอบคุณอาจารย์เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ ที่ได้ร่วมกับผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ศึกษาค้นคว้า และเรียนรู้สืบทอดเรื่องราวของการทอผ้าคอยเต่า เพื่อต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า ควรแก่การอนุรักษ์ สืบทอดไว้เป็นมรดกของสังคมคอยเต่าสืบไป และหวังว่าผลงานการศึกษา ค้นคว้าฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อเยาวชนและบุคคลทั่วไป ที่นำไปต่อยอดธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จ ในอนาคตต่อไป

(นายชัชวาลย์ ปัญญา)

นายอำเภอคอยเต่า

17 มิถุนายน 2557

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

คำนิยม

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ครูมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะต้องเร่งดำเนินการสร้างความตระหนักรู้ และเข้าใจให้กับนักเรียน ตลอดจนพัฒนาและปรับกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีความภูมิใจในเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

การจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอดอยเต่า รายวิชา ธุรกิจขนาดเล็ก รหัสวิชา ง30206 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า และฝึกปฏิบัติจริง เห็นคุณค่าของงานอาชีพ ธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอดอยเต่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดการทอผ้า ซึ่งจะเป็พื้นฐานให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ ประกอบเป็นอาชีพธุรกิจได้ นับว่าเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักเรียน

ขอขอบคุณ คุณครูเอี่ยมพร หาญสนามยุทธ ที่ได้จัดทำเอกสารทางวิชาการที่มีคุณค่ายิ่ง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะสร้างสรรค์ผลงานที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน และบุคคลทั่วไปที่สนใจศึกษาในเรื่อง อาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอดอยเต่า ต่อไป

(นายนิคม เมฆะ)

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม

20 พฤษภาคม 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

คำนิยม

การเล่าขานประวัติของอำเภอคอยเต่า เป็นการสร้างกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เยาวชนได้ทราบถึงรากเหง้าของตนเอง เป้าหมายสำคัญทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ในประวัติการต่อสู้ของชุมชน ย่อมจะทำให้เกิดความรักและผูกพันในวิถีชีวิตของชุมชน ความรักและห่วงใยในสิ่งที่บรรพบุรุษของตนเองได้สร้างสมความภาคภูมิใจ ถือเป็นกระบวนการเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตนเอง สามารถจะสัมผัสได้ องค์ความรู้ที่ได้ก็จะยั่งยืน

การศึกษาเรื่องราวของผ้าทอโดยเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของชาวอำเภอคอยเต่า จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและชวนติดตาม งานทอผ้าถือเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งที่แสดงถึงวิถีชีวิตชุมชน ความละเอียดอ่อน ลวดลาย สะท้อนให้เห็นจิตใจที่งดงามของผู้ผลิตชิ้นงาน ขอชื่นชม ว่าที่ ร.ต.หญิงเอี่ยมพร หาญสนามยุทธ ที่ได้รวบรวมเรื่องราวและสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กนักเรียน เป็นการอนุรักษ์สืบทอดการทอผ้าของคอยเต่า ไว้เป็นมรดกของชาติต่อไป

(นายสาคร สมहनุน)

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม

7 กุมภาพันธ์ 2555

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

คำนำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า รายวิชาธุรกิจขนาดเล็กรหัสวิชา ง 30206 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติจริง เห็นคุณค่าของงานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดการทอผ้า ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบเป็นอาชีพธุรกิจได้

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า ได้จัดทำทั้งหมด 8 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 เรื่อง ประวัติคอยเต่าเล่าสู่ความเป็นมาผ้าทอ

เล่มที่ 2 เรื่อง วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ในการทอผ้า

เล่มที่ 3 เรื่อง เอกลักษณะและลวดลายผ้าทอ

เล่มที่ 4 เรื่อง ผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า

เล่มที่ 5 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเบื้องบ้านหลายแก้ว

เล่มที่ 6 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแปลง 8

เล่มที่ 7 เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าทอคอยเต่า

เล่มที่ 8 เรื่อง การจัดการธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า

ข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียบเรียงหนังสือเล่มนี้ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงาน และบุคลากร ดังรายนามที่ปรากฏในท้ายเล่ม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า เล่มที่ 6 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแปลง 8 เล่มนี้ จะอำนวยประโยชน์ต่อการเรียนรู้ แก่ครู อาจารย์ นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ขอขอบคุณ นายนิคม เมฆะ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม และ นายสาคร สมหนูนุ ผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/5 ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรท้องถิ่นเกี่ยวกับผ้าทอทุกท่าน ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี มา ณ โอกาสนี้

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

คำชี้แจง

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอดอยเต่า ใช้สำหรับเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ 4 การอาชีพ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้สู่งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอดอยเต่า ใช้ประกอบการกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ 4 การอาชีพ ซึ่งมีแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 16 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7.2 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7.3 จำนวน 4 ชั่วโมง

ในหนังสืออ่านเพิ่มเติม เล่มที่ 6 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแปลง 8 ประกอบด้วย คำนิยาม คำนำ คำชี้แจง สารบัญ สารบัญภาพประกอบ จุดประสงค์ประโยชน์ที่จะได้รับ คำแนะนำสำหรับนักเรียน สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ เนื้อเรื่อง เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแปลง 8 แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ บรรณานุกรม ผู้ให้ข้อมูล และประวัติผู้เรียบเรียง

เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนิยม	ก
คำนิยม	ข
คำนิยม	ค
คำนำ	ง
คำชี้แจง	จ
จุดประสงค์	ฉ
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ช
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	๓
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	๓
แบบทดสอบก่อนเรียน	๓
กระบวนการเรียนรู้การทอผ้าพื้นเมืองบ้านแปลง ๘	1
แบบทดสอบหลังเรียน	46
บรรณานุกรม	51
ผู้ให้ข้อมูล	52
ประวัติผู้เรียบเรียง	53

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

สารบัญภาพประกอบ

		หน้า
ภาพที่ 1	ไม้เหยียบที่ใช้ในการทอผ้าลายสอง	2
ภาพที่ 2	(1.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 1	2
ภาพที่ 3	(1.2) ใช้มือขวาจับกระสวย	3
ภาพที่ 4	(1.3) จะได้เส้นด้ายพุ่งเส้นที่ 1	3
ภาพที่ 5	(1.4) จับจะขัดหรือผอกกระแทก	3
ภาพที่ 6	(2.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบน	4
ภาพที่ 7	(2.2) ใช้มือซ้ายจับกระสวย	4
ภาพที่ 8	(2.3) จะได้เส้นด้ายพุ่ง เส้นที่ 2	4
ภาพที่ 9	(2.4) จับจะขัดหรือผอก	5
ภาพที่ 10	(3.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลง	5
ภาพที่ 11	(3.2) ใช้มือขวาจับกระสวย	5
ภาพที่ 12	(3.3) จะได้เส้นด้ายพุ่งเส้นที่ 3	6
ภาพที่ 13	(3.4) จับจะขัดหรือผอก	6
ภาพที่ 14	(3.5) จะได้ผ้าทอลายสอง	6
ภาพที่ 15	ผ้าทอลายสองที่ทอสำเร็จแล้ว	7
ภาพที่ 16	ผลิตภัณฑ์ผ้ารองจาน	7
ภาพที่ 17	ผลิตภัณฑ์ผ้ารองแก้ว	8
ภาพที่ 18	ผลิตภัณฑ์ผ้ารองจาน	8
ภาพที่ 19	ไม้เหยียบที่ใช้ในการทอผ้าลายแซง โปรง	10
ภาพที่ 20	(1.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลง	10
ภาพที่ 21	(1.2) พุ่งกระสวยนำฝ้ายจากขวา	11
ภาพที่ 22	(1.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทก	11
ภาพที่ 23	(2.1) วางเท้าซ้ายลงบนไม้เหยียบ	11
ภาพที่ 24	(2.2) พุ่งกระสวยนำฝ้ายจากซ้าย	12

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 25 (2.3) จับจะมัดหรือผอกกระแทก	12
ภาพที่ 26 (2.4) วนกลับไปเริ่มต้นทอ	12
ภาพที่ 27 (3.1) สอดไม้เว้นระยะ	13
ภาพที่ 28 (3.2) ทอเหมือนขั้นตอนที่ 1	13
ภาพที่ 29 (3.3) ดึงไม้เว้นระยะออก	13
ภาพที่ 30 (4.1) สอดไม้เว้นระยะ	14
ภาพที่ 31 (4.2) วนกลับไปเริ่มต้นทอ	14
ภาพที่ 32 (4.3) จะได้ผ้าทอลายแข่งโปรง	14
ภาพที่ 33 ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ	15
ภาพที่ 34 ผลิตภัณฑ์ผ้าม่านลายแข่งโปรง	15
ภาพที่ 35 ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอลายแข่งโปรง	16
ภาพที่ 36 ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอลายแข่งโปรง	16
ภาพที่ 37 ไม้เหยียบที่ใช้ในการทอผ้าลายเกล็ดเต่า	18
ภาพที่ 38 (1.1) วางเท้าซ้ายลงบนไม้เหยียบ	19
ภาพที่ 39 (1.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีขาว	19
ภาพที่ 40 (1.3) จับจะมัดหรือผอกกระแทก	19
ภาพที่ 41 (2.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบ	20
ภาพที่ 42 (2.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีม่วง	20
ภาพที่ 43 (2.3) จับจะมัดหรือผอกกระแทก	20
ภาพที่ 44 (3.1) วางเท้าซ้ายลงบนไม้เหยียบ	21
ภาพที่ 45 (3.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีขาว	21
ภาพที่ 46 (3.3) จับจะมัดหรือผอกกระแทก	21
ภาพที่ 47 (4.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบ	22
ภาพที่ 48 (4.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีม่วง	22

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 49 (4.3) จับจะมัดหรือผอกกระแทก	22
ภาพที่ 50 (5.1) วางเท้าซ้ายลงบนไม้เหยียบ	23
ภาพที่ 51 (5.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีขาว	23
ภาพที่ 52 (5.3) จับจะมัดหรือผอกกระแทก	23
ภาพที่ 53 (6. 1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบ	24
ภาพที่ 54 (6.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีม่วง	24
ภาพที่ 55 (6.3) จับจะมัดหรือผอกกระแทก	24
ภาพที่ 56 (7.1) วางเท้าซ้ายลงบนไม้เหยียบ	25
ภาพที่ 57 (7.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีขาว	25
ภาพที่ 58 (7.3) จับจะมัดหรือผอกกระแทก	25
ภาพที่ 59 (8.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบ	26
ภาพที่ 60 (8.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีม่วง	26
ภาพที่ 61 (8.3) จับจะมัดหรือผอกกระแทก	26
ภาพที่ 62 (9.1) วางเท้าซ้ายลงบนไม้เหยียบ	27
ภาพที่ 63 (9.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีขาว	27
ภาพที่ 64 (9.3) จับจะมัดหรือผอกกระแทก	27
ภาพที่ 65 (10.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบ	28
ภาพที่ 66 (10.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีม่วง	28
ภาพที่ 67 (10.3) จับจะมัดหรือผอกกระแทก	28
ภาพที่ 68 (10.4) จะได้ลายเกล็ดเต่า 1 ลาย	29
ภาพที่ 69 (10.5) วนกลับไปเริ่มต้นทอ	29
ภาพที่ 70 ผ้าทอลายเกล็ดเต่าที่ทอสำเร็จ	29
ภาพที่ 71 การนำผ้าทอไปตัดเป็นเสื้อพื้นเมือง	30
ภาพที่ 72 กระเป๋าที่ใส่เครื่องเขียน	30

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 73	ผลิตภัณฑ์ ผ้าปูโต๊ะ	31
ภาพที่ 74	ผลิตภัณฑ์กระเป๋าไน้ตบู้ก	31
ภาพที่ 75	ผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง	31
ภาพที่ 76	ไม้เหยียบที่ใช้ในการทอผ้าลายตีดอกน้อย	33
ภาพที่ 77	(1.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลง	33
ภาพที่ 78	(1.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายจากซ้ายไปขวา	34
ภาพที่ 79	(1.3) จะได้เส้นด้ายฟุ้งเส้นที่ 1	34
ภาพที่ 80	(1.4) จับจะขัดหรือผอกกระแทก	34
ภาพที่ 81	(2.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลง	35
ภาพที่ 82	(2.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้าย	35
ภาพที่ 83	(2.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทก	35
ภาพที่ 84	(3.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลง	36
ภาพที่ 85	(3.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายจากซ้ายไปขวา	36
ภาพที่ 86	(3.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทก	36
ภาพที่ 87	(4.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลง	37
ภาพที่ 88	(4.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายจากขวาไปซ้าย	37
ภาพที่ 89	(4.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทก	37
ภาพที่ 90	(4.4) จะได้ผ้าทอลายตีครึ่งดอก	38
ภาพที่ 91	(5.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลง	38
ภาพที่ 92	(5.1) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายจากซ้ายไปขวา	38
ภาพที่ 93	(5.2) จับจะขัดหรือผอกกระแทก	39
ภาพที่ 94	(6.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลง	39
ภาพที่ 95	(6.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายจากขวาไปซ้าย	39
ภาพที่ 96	(6.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทก	40

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 97 (7.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลง	40
ภาพที่ 98 (7.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายจากซ้ายไปขวา	40
ภาพที่ 99 (7.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทก	41
ภาพที่ 100 (8.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลง	41
ภาพที่ 101 (8.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายจากขวาไปซ้าย	41
ภาพที่ 102 (8.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทก	42
ภาพที่ 103 (8.4) จะได้ผ้าทอลายดีหนึ่งดอก	42
ภาพที่ 104 (8.5) วนกลับไปเริ่มต้นทอในขั้นตอนที่ 1	42
ภาพที่ 105 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่	43
ภาพที่ 106 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่	43
ภาพที่ 107 ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ	44
ภาพที่ 108 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่สีเหลือง	44
ภาพที่ 109 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่สีม่วง	44
ภาพที่ 110 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าอเนกประสงค์	45
ภาพที่ 111 ผลิตภัณฑ์ผ้ารองจาน	45
ภาพที่ 112 ผลิตภัณฑ์ผ้าห่ม	45

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าเป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี เล่มที่ 6 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแปลง 8
2. นักเรียนรู้และเข้าใจถึงเรื่อง กระบวนการเรียนรู้ การทอผ้าลายสอง การทอผ้าลายขวางโปร่ง การทอผ้าลายเกล็ดเต่า และการทอผ้าลายติดดอกน้อย
3. เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระการเรียนรู้ที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ 4 การอาชีพ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
4. เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีสูงขึ้น
2. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กระบวนการเรียนรู้ การทอผ้าลายสอง การทอผ้าลายแข่งโปรง การทอ ผ้าลายเกล็ดเต่า และการทอผ้าลายติดอกน้อย
3. นักเรียนมีความสุขในการทำกิจกรรม
4. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี
5. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ นำความรู้และทักษะการทำงานไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ
2. นักเรียนศึกษาจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม เล่มที่ 6 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแปง 8
3. นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ
4. ข้อควรจำและพึงปฏิบัติ นักเรียนต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่เปิดดูหนังสืออ่านเพิ่มเติมในขณะที่ทำแบบทดสอบ

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1

เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกันและทักษะ การแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิต และครอบครัว

สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน ง 2.1

เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยีอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทางสร้างสรรค์ ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรฐาน ง 3.1

เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

สาระที่ 4 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 4.1

เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนา อาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

แบบทดสอบก่อนเรียน เล่มที่ 6 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์
ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแปลง 8
สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว สาระที่ 4 การอาชีพ
กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง ข้อสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ ให้นักเรียนเลือกกากบาท (X) ทับข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียง
ข้อเดียว ข้อละ 1 คะแนน รวม 10 คะแนน เวลาสอบ 10 นาที

1. ในการทอผ้าลายตีนจอกจะต้องพุ่งกระสวยนำฝ้ายให้ได้เส้นด้ายพุ่งกี่เส้นจึงจะได้ลายตีนจอก
ก. 2 เส้น
ข. 3 เส้น
ค. 4 เส้น
ง. 5 เส้น
2. ในการทอผ้าลายสองจะต้องพุ่งกระสวยนำฝ้ายให้ได้เส้นด้ายพุ่งกี่เส้นจึงจะได้ลายสอง
ก. 3 เส้น
ข. 5 เส้น
ค. 7 เส้น
ง. 9 เส้น
3. ในการทอผ้าลายเกล็ดเต่า จะต้องพุ่งกระสวยนำฝ้ายให้ได้เส้นด้ายพุ่งกี่เส้นจึงจะได้ลายเกล็ดเต่า
ก. 6 เส้น
ข. 8 เส้น
ค. 10 เส้น
ง. 12 เส้น

จงใช้ข้อมูลที่กำหนดต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อที่ 4

1. วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 4
2. วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2
3. วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลงบนไม้เหยียบอันที่ 3 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2
4. วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลงบนไม้เหยียบอันที่ 3 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 4
5. พุ่งกระสวยนำฝ้ายจากซ้ายไปขวา

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

6. ฟุงกระสวยนำฝ้ายจากขวาไปซ้าย
7. จับจะขัดหรือผอกกระแทกกับเส้นด้าย
4. ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกในการทอผ้าลายติดอกน้อย
  - ก. 1,5,7
  - ข. 2,6,7
  - ค. 3,5,7
  - ง. 4,6,7
5. ผ้าทอลายใดที่ใช้ไม้เหยียบ 4 อัน
  - ก. ลายสอง ลายเกล็ดเต่า
  - ข. ลายสอง ลายติดอกน้อย
  - ค. ลายสอง ลายแข่งโปรง
  - ง. ลายแข่งโปรง ลายติดอกน้อย

จงใช้ข้อมูลที่กำหนดต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อที่ 6

1. วางเท้าซ้ายลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2
  2. วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาลงบนไม้เหยียบอันที่ 2
  3. ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีขาวจากซ้ายไปขวา
  4. ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีขาวจากขวาไปซ้าย
  5. ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีม่วงจากซ้ายไปขวา
  6. ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีม่วงจากขวาไปซ้าย
  7. จับจะขัดหรือผอกกระแทกกับเส้นด้าย
-
6. ข้อใดเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการทอผ้าลายเกล็ดเต่า
    - ก. 1,4,7
    - ข. 1,5,7
    - ค. 2,5,7
    - ง. 2,6,7

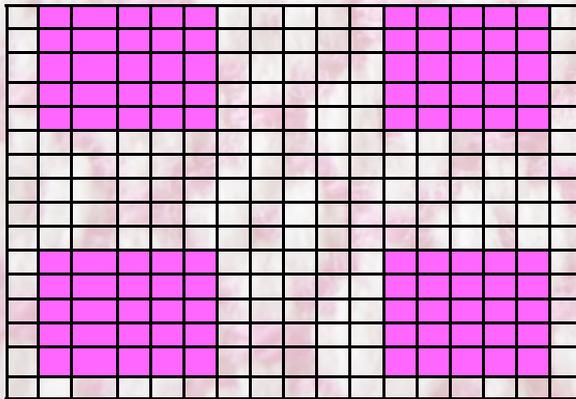
กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

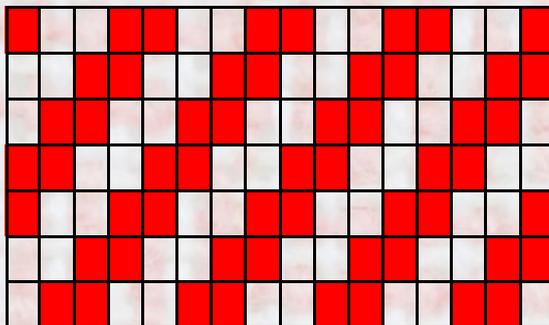
7. ผ้าทอลายใดที่ใช้ไหมเหยียบ 2 อัน

- ก. ลายสอง ลายเกล็ดเต่า
- ข. ลายสอง ลายแซงโปร่ง
- ค. ลายสอง ลายดีดกน้อย
- ง. ลายแซงโปร่ง ลายเกล็ดเต่า

จงใช้ข้อมูลที่กำหนดต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อที่ 8-9

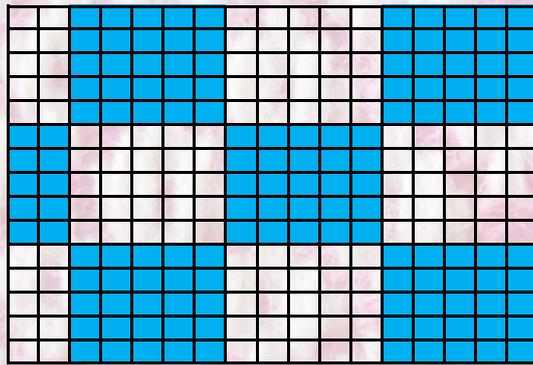

รูปที่ 1

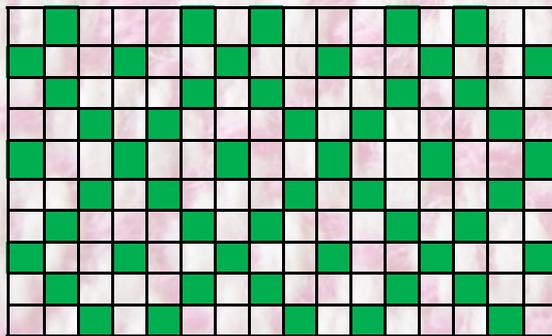

รูปที่ 2

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

รูปที่ 3

รูปที่ 4

8. ข้อใดเป็นการออกแบบลวดลายสอง

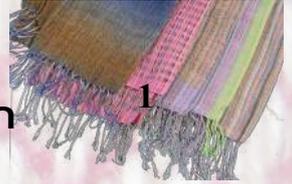
- ก. รูปที่ 1
- ข. รูปที่ 2
- ค. รูปที่ 3
- ง. รูปที่ 4

9. ข้อใดเป็นการออกแบบลวดลายเชิงโปร่ง

- ก. รูปที่ 1
- ข. รูปที่ 2
- ค. รูปที่ 3
- ง. รูปที่ 4

10. ในการทอผ้าลายสอง จะต้องจับจะมัดหรือผูกกระแทกกับเส้นด้ายพุ่ง ในขั้นตอนใดของการทอ

- ก. หลังจากพุ่งกระสวยนำฝ้าย 2 ครั้ง
- ข. หลังจากพุ่งกระสวยนำฝ้ายทุกครั้ง
- ค. หลังจากพุ่งกระสวยนำฝ้าย 3 ครั้ง
- ง. หลังจากพุ่งกระสวยนำฝ้าย 4 ครั้ง

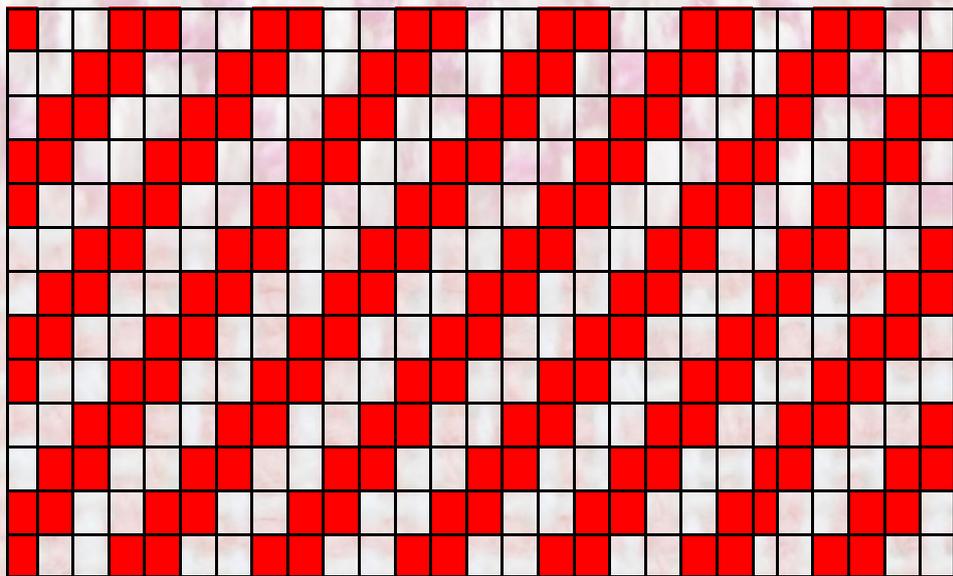

กระบวนการเรียนรู้การทอผ้า พื้นเมืองบ้านแปลง 8

ภูมิปัญญาด้านการทอผ้าของสตรีบ้านแปลง 8 เป็นองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดและสืบทอดต่อกันมาจากบรรพบุรุษ มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าและชาวบ้านซึ่งแปลง 8 เรียกว่าผ้าทอพื้นเมืองลวดลายโบราณ ประกอบด้วย ลายเกล็ดเต่า ลายดี ลายสอง ลายยกปะ และลายไกล¹

หลักใหญ่ของการทอผ้าก็คือ การนำเส้นฝ้ายหรือเส้นไหมมาขัดกันให้เป็นลาย โดยจึงเส้นกลุ่มหนึ่งเป็นหลัก เรียกว่าเส้นยืน แล้วใช้อีกเส้นหนึ่ง เรียกว่า เส้นพุ่ง สอดตามขวางของเส้นยืน เมื่อสานขัดกันก็จะเกิดลวดลายต่าง ๆ²

ผ้าลายสอง เป็นผ้าที่มีความหนา เนื่องจากด้ายยืนทุกซี่ของตะกอมมี 2 เส้นใช้ตะกอ (เขา) 4 ตะกอ ด้ายพุ่งฝ้ายเส้นใหญ่ (ฝ้ายเมือง) จะทำให้ลายทแยงชัดเจน การทอจะเหยียบยกเส้นด้ายยืนละ 2 เขา คนทอต้องใช้สมาธิในการทอ จึงมีคุณค่าทางจิตใจส่วนใหญ่เหมาะที่จะใช้เป็นผ้าห่ม³

การออกแบบลายสองโดยใช้วิธีทำเครื่องหมายบนกระดาษกราฟ

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

การเย็บไม้เหยียบในการทอผ้าลายสอง

จะใช้ไม้เหยียบทั้งหมด 4 ไม้เหยียบ โดยนับจากซ้ายไปขวาคือ ไม้เหยียบอันที่ 1 ไม้เหยียบอันที่ 2 ไม้เหยียบอันที่ 3 และไม้เหยียบอันที่ 4 ตามลำดับการเรียงไม้

ภาพที่ 1 ไม้เหยียบที่ใช้ในการทอผ้าลายสอง

ขั้นตอนการทอผ้าลายสอง¹

ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 2 (1.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

¹ สัมภาษณ์ นางแสงเดือน เปี้ยตัน, 18 ตุลาคม 2553. ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเตี้อ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 3 (1.2) ใช้มือขวาจับกระสวยโดยพุ่งกระสวยนำฝ้ายจากขวาไปซ้าย

ภาพที่ 4 (1.3) จะได้เส้นด้ายพุ่งเส้นที่ 1

ภาพที่ 5 (1.4) จับจะขัดหรือผอกกระแทกกับเส้นด้ายพุ่งที่ 1

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 6 (2.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 3

ภาพที่ 7 (2.2) ใช้มือซ้ายจับกระสวยโดยพุ่งกระสวยนำฝ้ายจากซ้ายไปขวา

ภาพที่ 8 (2.3) จะได้เส้นด้ายพุ่ง เส้นที่ 2
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 9 (2.4) จับจะขัดหรือผอกระแทก
กับเส้นด้ายพุ่งที่ 2

ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 10 (3.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบน
ไม้เหยียบอันที่ 4 และวางเท้า
ขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอัน
ที่ 3

ภาพที่ 11 (3.2) ใช้มือขวาจับกระสวยโดย
พุ่งกระสวยนำฝ้ายจากขวา
ไปซ้าย

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 12 (3.3) จะได้เส้นด้ายพุ่งเส้นที่ 3
ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 13 (3.4) จับจะขัดหรือผอก
กระแทกกับเส้นด้ายพุ่งที่ 3

หมายเหตุ วนกลับไปเริ่มต้นทอขึ้นตอนที่ 1 ถึงขึ้นตอนที่ 3 ทอวนกลับไปมา จนกว่าจะได้
ความยาวของผ้าทอลายสองตามที่ต้องการ

ภาพที่ 14 (3.5) จะได้ผ้าทอลายสอง
ดังรูป
ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 15 ผ้าทอลายสองที่ทอลำเร็จแล้ว
พร้อมที่จะนำไปทำเป็นผลิตภัณฑ์
ต่างๆได้

ผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายสอง

ผ้าทอลายสองสามารถนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้หลากหลายเช่น ผ้าห่ม ผ้ารองแก้ว
ผ้ารองจาน ฯลฯ¹

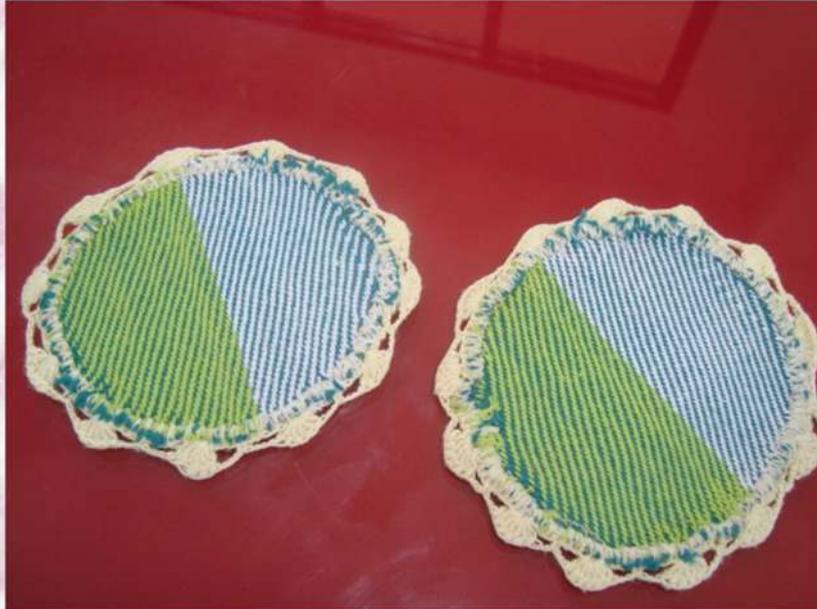
ภาพที่ 16 ผลิตภัณฑ์ผ้ารองจาน
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

---

¹ สัมภาษณ์ นางแสงเดือน เปี้ยตัน, 18 ตุลาคม 2553. ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเตื่อ อำเภอ
คอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 17 ผลิตภัณฑ์ผ้ารองแก้ว

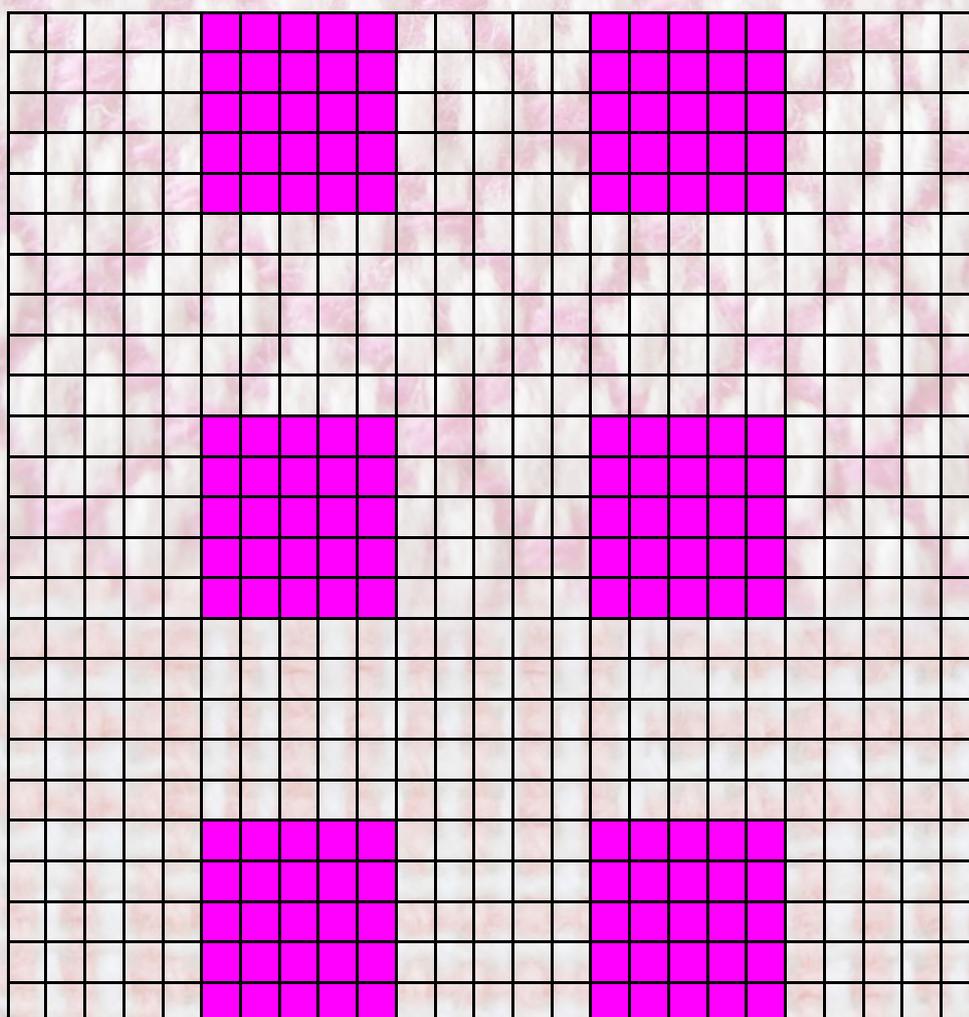

ภาพที่ 18 ผลิตภัณฑ์ผ้ารองจาน
ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้การทอผ้าลาย แข่งโปรง

ผ้าลายแข่งโปรง เป็นผ้าที่มีเส้นด้ายยืนสลับกันสี และมีเส้นด้ายยืนที่ปั่นเข้าเกลียวกันคนละสีแข่งเข้าไปด้วย ผ้าจะออกมาเป็นริ้วยาวเล็ก ๆ ถัด ๆ ตามแนวเส้นด้ายยืนใช้พิมพ์ขนาดหลบ ทอได้ความกว้างของผ้าที่พอเหมาะ มีด้ายสีต่าง ๆ แข่งกันสวยงามมาก ส่วนใหญ่จะใช้ทอเป็นผ้าพันคอ¹

การออกแบบลายแข่งโปรงโดย

ใช้วิธีทำเครื่องหมายบนกระดาษกราฟ²

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

การเหยียบไม้เหยียบในการทอผ้าลายแข่งโปรง

จะใช้ไม้เหยียบทั้งหมด 2 ไม้เหยียบ โดยนับจากซ้ายไปขวาคือ ไม้เหยียบอันที่ 1 ไม้เหยียบอันที่ 2 ตามลำดับการเรียงไม้

ภาพที่ 19 ไม้เหยียบที่ใช้ในการทอผ้าลายแข่งโปรง

ขั้นตอนการทอผ้าลายแข่งโปรง¹

ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 20 (1.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลง

ไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวา

ลงบนไม้เหยียบอันที่ 2

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

¹ สัมภาษณ์ นางแสงเดือน เปี้ยตัน, 18 ตุลาคม 2553. ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเคอ อำเภอบาง

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

11

ภาพที่ 21 (1.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายจากขวาไปซ้ายจะได้เส้นด้ายฟุ้งที่ 1

ภาพที่ 22 (1.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทกกับเส้นด้าย ฟุ้งเส้นที่ 1

ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 23 (2.1) วางเท้าซ้ายลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2

ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 24 (2.2) ฟังก์กระสวยนำฝ้ายจากซ้ายไปขวาจะได้เส้นด้ายพุ่ง เส้นที่ 2

ภาพที่ 25 (2.3) จับจะขัดหรือผอกระแทกกับเส้นด้ายพุ่งที่ 2

ภาพที่ 26 (2.4) วนกลับไปเริ่มต้นทอชั้นตอนที่ 1 ถึงชั้นตอนที่ 2 ทอวนกลับไปมาอีก 3 รอบ จะได้เส้นด้ายพุ่ง ครบ 8 เส้น จะได้ลายแข่งโปรงแถวแรก

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

13

ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 27 (3.1) สอดไม้เว้นระยะ

ภาพที่ 28 (3.2) ทอเหมือนขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ทอวน กลับไปมาอีก 4 รอบ จะได้ ลายแซงโปร่งแถว

ภาพที่ 29 (3.3) ดึงไม้เว้นระยะออก ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 30 (4.1) สอดไม้เว้นระยะ

ภาพที่ 31 (4.2) วนกลับไปเริ่มต้นทอ
ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 4
ทอวนกลับไปมาจนกว่าจะได้
ความยาวของผ้าลายแข่งโปรง
ตามที่ต้องการ

ภาพที่ 32 (4.3) จะได้ผ้าทอลายแข่งโปรง
ดังรูป

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

15

ผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายแซงโปรง

ผ้าทอลายแซงโปรงสามารถนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้หลากหลายเช่น ผ้าพันคอ
ผ้าม่าน ผ้าคลุมไหล่ ฯลฯ¹

ภาพที่ 33 ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ
ลายแซงโปรง

ภาพที่ 34 ผลิตภัณฑ์ผ้าม่านลายแซงโปรง
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

¹ สัมภาษณ์ นางแสงเดือน เปี้ยตัน, 18 ตุลาคม 2553. ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเตื่อ อำเภอ
ดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 35 ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอลายแข่งโปรง

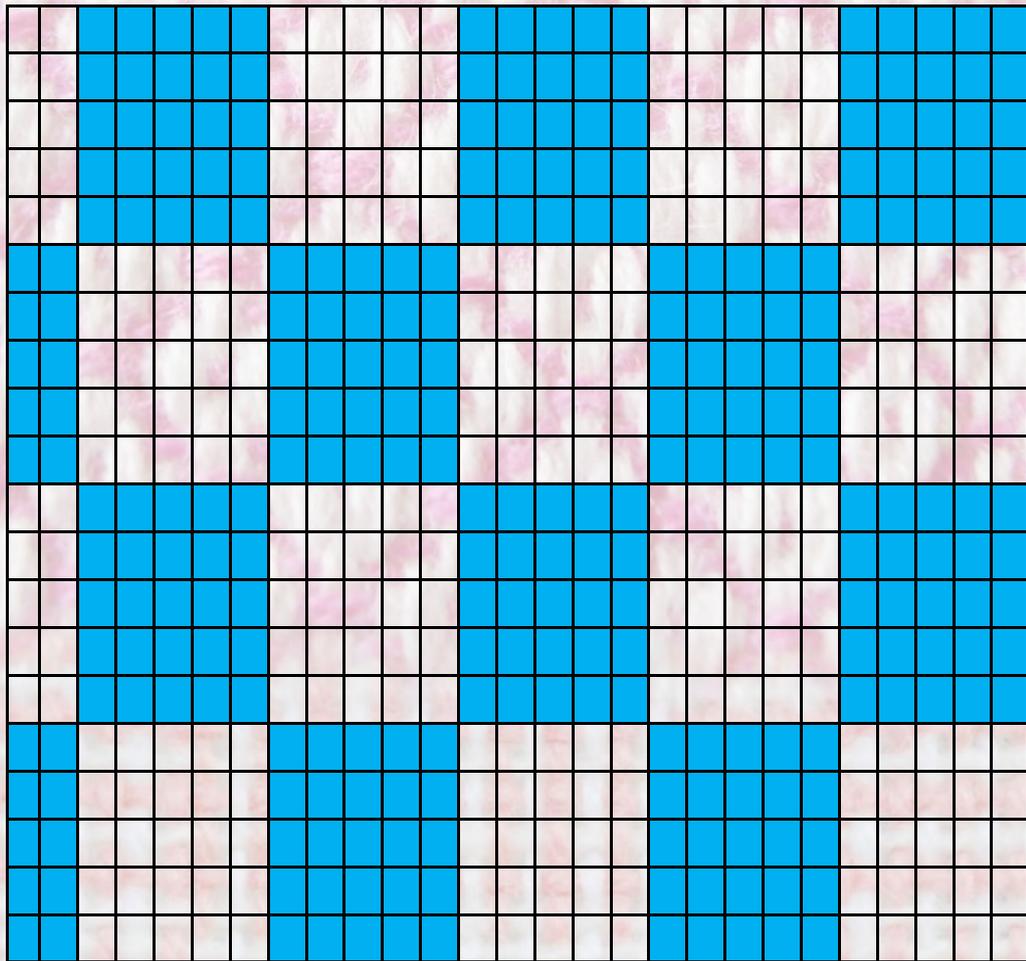

ภาพที่ 36 ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอลายแข่งโปรง
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้การทำลายเกล็ดเต่า

ผ้าลายเกล็ดเต่า เป็นผ้าที่ใช้ด้ายยืน 2 สี สลับกันและใช้กระสวยด้ายพุ่ง 2 อัน คนละสี ลักษณะของผ้าเป็นตาสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ มีสันนูนขึ้นมาเหมือนเกล็ดเต่า ให้นำไปตัดเป็นเส้น ผ่าดูง¹

การออกแบบลายเกล็ดเต่า

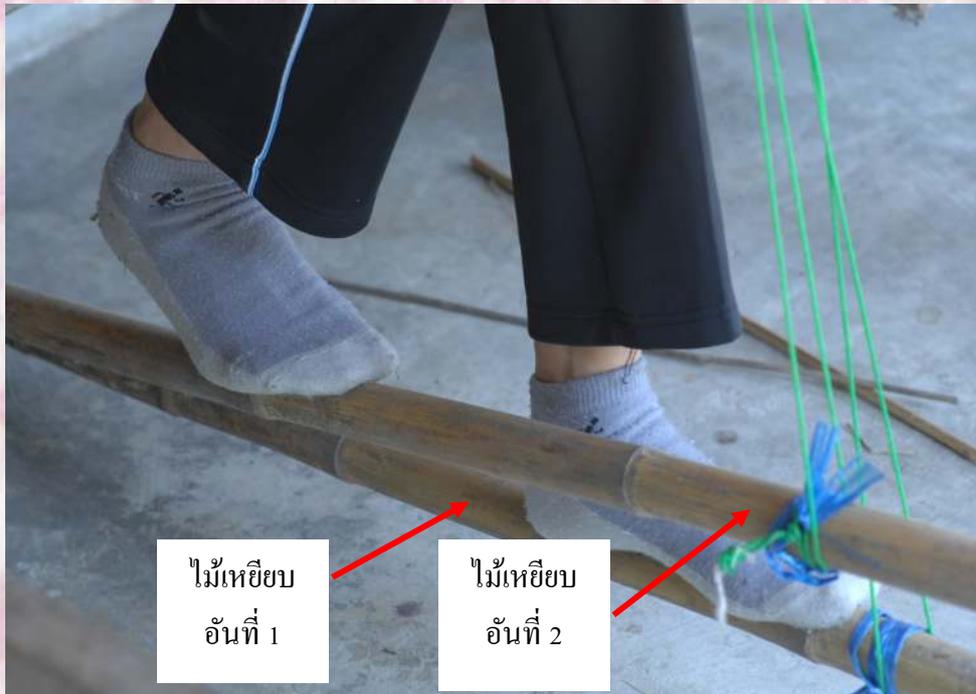
โดยใช้วิธีทำเครื่องหมายบนกระดาษกราฟ²

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

การเหยียบไม้เหยียบในการทอผ้าลายเกล็ดเต่า

จะใช้ไม้เหยียบทั้งหมด 2 ไม้เหยียบ โดยนับจากซ้ายไปขวาคือ ไม้เหยียบอันที่ 1 ไม้เหยียบอันที่ 2 ตามลำดับการเรียงไม้¹

ภาพที่ 37 ไม้เหยียบที่ใช้ในการทอผ้าลายเกล็ดเต่า

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

¹ สัมภาษณ์ นางแสงเดือน เปี้ยตัน, 25 ตุลาคม 2553. ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเตือ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนการทอผ้าลายเกล็ดเต่า¹

ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 38 (1.1) วางเท้าซ้ายลงบน
ไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวา
แล้วกดลงบนไม้เหยียบ อันที่ 2

ภาพที่ 39 (1.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายสีขาว
จากขวาไปซ้ายจะได้เส้นด้ายฟุ้ง
เส้นที่ 1

ภาพที่ 40 (1.3) จับจะขัดหรือผอกระแทก
กับเส้นด้ายฟุ้งที่ 1
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

¹ สัมภาษณ์ นางแสงเดือน เป็ยคั่น, 25 ตุลาคม 2553. ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเตื่อ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 41 (2.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบน
ไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวา
ลงบนไม้เหยียบอันที่ 2

ภาพที่ 42 (2.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายสีม่วง
จากขวาไปซ้ายจะได้เส้นด้ายฟุ้ง
เส้นที่ 2

ภาพที่ 43 (2.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทก
กับเส้นด้ายฟุ้งที่ 2

ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 44 (3.1) วางเท้าซ้ายลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2

ภาพที่ 45 (3.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายสีขาวจากซ้ายไปขวาจะได้เส้นด้ายฟุ้งเส้นที่ 3

ภาพที่ 46 (3.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทกกับเส้นด้ายฟุ้งที่ 3
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 47 (4.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาบนไม้เหยียบอันที่ 2

ภาพที่ 48 (4.2) ฟังก์กระสวยนำฝ้ายสีม่วงจากซ้ายไปขวาจะได้เส้นด้ายพุ่งเส้นที่ 4

ภาพที่ 49 (4.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทกกับเส้นด้ายพุ่งที่ 4

ที่มา : เออมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 5

ภาพที่ 50 (5.1) วางเท้าซ้ายลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2

ภาพที่ 51 (5.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายสีขาวจากขวาไปซ้ายจะได้เส้นด้ายฟุ้งเส้นที่ 5

ภาพที่ 52 (5.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทกกับเส้นด้ายฟุ้งที่ 5
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 6

ภาพที่ 53 (6.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาบนไม้เหยียบอันที่ 2

ภาพที่ 54 (6.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายสีม่วงจากขวาไปซ้ายจะได้เส้นด้ายฟุ้งเส้นที่ 6

ภาพที่ 55 (6.3) จับจะขัดหรือผอกระแทกกับเส้นด้ายฟุ้งที่ 6
ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 7

ภาพที่ 56 (7.1) วางเท้าซ้ายลงบน
ไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวา
แล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2

ภาพที่ 57 (7.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายสีขาว
จากซ้ายไปขวาจะได้เส้นด้ายฟุ้ง
เส้นที่ 7

ภาพที่ 58 (7.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทก
กับเส้นด้ายฟุ้งที่ 7
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 8

ภาพที่ 59 (8.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวา ลงบนไม้เหยียบอันที่ 2

ภาพที่ 60 (8.2) ฟังก์กระสวยนำฝ้ายสีม่วง จากซ้ายไปขวาจะได้เส้นด้ายพุ่ง เส้นที่ 8

ภาพที่ 61 (8.3) จับจะขัดหรือผอกระแทก กับเส้นด้ายพุ่งที่ 8
ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 9

ภาพที่ 62 (9.1) วางเท้าซ้ายลงบน
ไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้า
ขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบ
อันที่ 2

ภาพที่ 63 (9.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายสีขาว
จากขวาไปซ้ายจะได้เส้นด้ายฟุ้ง
เส้นที่ 9

ภาพที่ 64 (9.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทก
กับเส้นด้ายฟุ้งที่ 9
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 10

ภาพที่ 65 (10.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวา ลงบนไม้เหยียบอันที่ 2

ภาพที่ 66 (10.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้าย สีม่วงจากขวาไปซ้ายจะได้ เส้นด้ายฟุ้งเส้นที่ 10

ภาพที่ 67 (10.3) จับจะขัดหรือผอก กระแทกกับเส้นด้ายฟุ้งที่ 10
ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

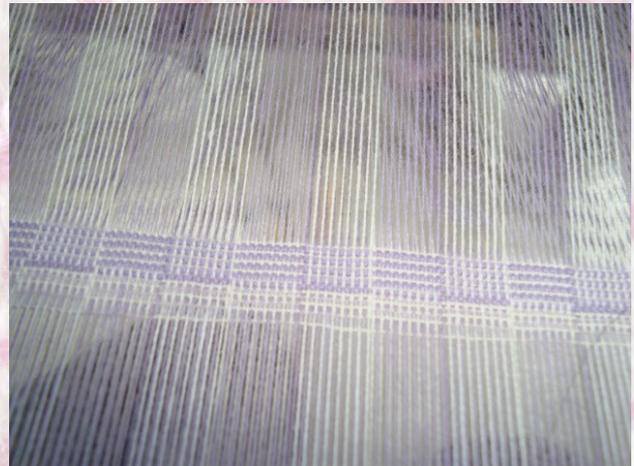

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

29

ภาพที่ 68 (10.4) จะได้ลายเกล็ดเต่า 1 ลาย

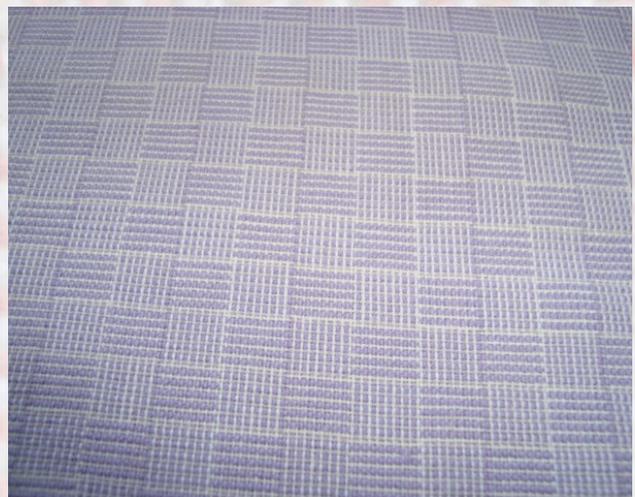

ภาพที่ 69 (10.5) วนกลับไปเริ่มต้นทอ
ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 10
ทอวนกลับไปมา จนกว่าจะได้
ความยาวของผ้าทอลายเกล็ดเต่า
ตามที่ต้องการ

ภาพที่ 70 ผ้าทอลายเกล็ดเต่าที่ทอสำเร็จ
แล้วพร้อมที่จะนำไปทำเป็น
ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายเกล็ดเต่า

ในสมัยก่อนชุมชนมีความเชื่อว่าคนที่มีความเชื่อว่ามีผ้าเกล็ดเต่าไว้ครอบครอง จะนำมาซึ่งความมั่งมี ศรีสุข อยู่เย็นเป็นสุข มีอายุยืนยาวเหมือนเต่า! ผ้าทอลายเกล็ดเต่า สามารถนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ หลากหลาย เช่น เสื้อ ผ้าปูโต๊ะ กระเป๋าต่างๆ ผ้าถุง ปลอกหมอน ฯลฯ²

ภาพที่ 71 การนำผ้าทอไปตัดเป็นเสื้อผ้าเมือง

ภาพที่ 72 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าที่ได้เครื่องเขียน
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

¹ สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (2550). “ตามฮีตโดยฮอยผ้าทอมรดกชุมชนคอยเต่า” งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.trf.mju.ac.th/lobby/lobby.php?Lpage=story> 25 มกราคม 2554.

² สัมภาษณ์ นางสมนา เปี้ยตัน, 25 ตุลาคม 2553. ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเตื่อ อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

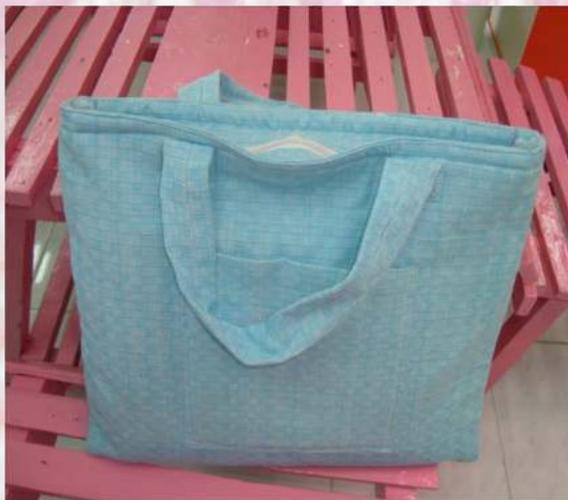
กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

31

ภาพที่ 73 ผลิตภัณฑ์ ผ้าปูโต๊ะ

ภาพที่ 74 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าไน้ตบู้ด

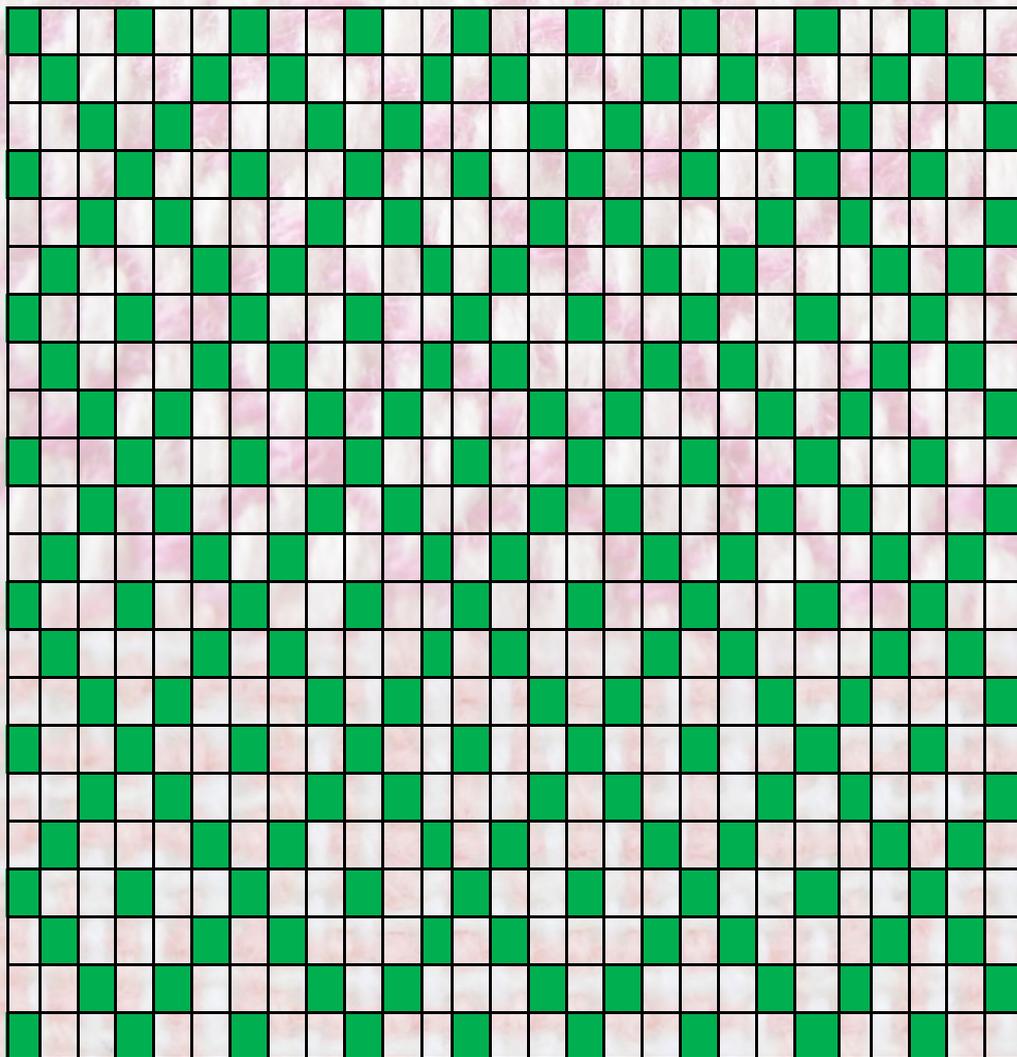
ภาพที่ 75 ผลิตภัณฑ์ปลอกหมอนอิง
ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้การทอผ้าลายดี ดอกน้อย

ผ้าลายดีดอกน้อย เป็นผ้าที่ทอจากกี่พื้นบ้านใช้ 4 เขา ผู้ทอจะต้องมีสมาธิและความชำนาญ การเหยียบด้ายยืน เป็นผ้าที่มีลวดลายขกดอกจากการทอ ใครที่ทอเป็นจะมีความภาคภูมิใจในผลงาน เป็นอย่างยิ่ง ถ้าด้ายพุ่งเส้นใหญ่จะเห็นดอกนูนชัดเจนถ้าใช้ด้ายเส้นเล็กจะเป็นดอกเล็ก ๆ¹

การออกแบบลายเกล็ดเต่าโดย

ใช้วิธีทำเครื่องหมายบนกระดาษกราฟ

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

การเหยียบไม้เหยียบในการทอผ้าลายติดดอกน้อย

จะใช้ไม้เหยียบทั้งหมด 4 ไม้เหยียบ โดยนับจากซ้ายไปขวาคือ ไม้เหยียบอันที่ 1 ไม้เหยียบอันที่ 2 ไม้เหยียบอันที่ 3 และไม้เหยียบอันที่ 4 ตามลำดับการเรียงไม้

ภาพที่ 76 ไม้เหยียบที่ใช้ในการทอผ้าลายติดดอกน้อย

ขั้นตอนการทอผ้าลายติดดอกน้อย¹

ขั้นตอนที่ 1

ภาพที่ 77 (1.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้า
ลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และ
วางเท้าขวาแล้วกดลงบน
ไม้เหยียบอันที่ 4

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

¹ สัมภาษณ์ นางแสงเดือน เปี้ยตัน, 18 ตุลาคม 2553. ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเตื่อ อำเภอ
ดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 78 (1.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้าย
จากซ้ายไปขวา

ภาพที่ 79 (1.3) จะได้เส้นด้ายฟุ้งเส้นที่ 1

ภาพที่ 80 (1.4) จับจะขัดหรือผอก
กระแทกกับเส้นด้ายฟุ้งที่ 1
ที่มา : เอื้อมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

35

ขั้นตอนที่ 2

ภาพที่ 81 (2.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้า
ลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวาง
เท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบ
อันที่ 2

ภาพที่ 82 (2.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายจาก
ขวาไปซ้ายจะได้เส้นด้ายฟุ้ง
เส้นที่ 2

ภาพที่ 83 (2.3) จับจะขัดหรือผอก
กระแทกกับเส้นด้ายฟุ้งที่ 2
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 3

ภาพที่ 84 (3.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลงบนไม้เหยียบอันที่ 3 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2

ภาพที่ 85 (3.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายจากซ้ายไปขวาจะได้เส้นด้ายฟุงเส้นที่ 3

ภาพที่ 86 (3.3) จับจะขัดหรือผอกกระแทกกับเส้นด้ายฟุงที่ 3
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ขั้นตอนที่ 4

ภาพที่ 87 (4.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้า
ลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และ
วางเท้าขวาแล้วกดลงบน
ไม้เหยียบอันที่ 2

ภาพที่ 88 (4.2) ฟุ้งกระสวยนำฝ้ายจาก
ขวาไปซ้ายจะได้เส้นด้ายฟุ้ง
เส้นที่ 4

ภาพที่ 89 (4.3) จับจะขัดหรือผอกกระแตก
กับเส้นด้ายฟุ้งที่ 4
ที่มา : เอื้อมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 90 (4.4) จะได้ผ้าทอลายดีศรีรงค์ดอก

ขั้นตอนที่ 5

ภาพที่ 91 (5.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 4

ภาพที่ 92 (5.2) ฟุงกระสวยนำฝ้ายจากซ้ายไปขวาจะได้เส้นด้ายฟุงเส้นที่ 5

ที่มา : เออมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

39

ภาพที่ 93 (5.3) จับจะขัดหรือผอกระแทก
กับเส้นด้ายพุ่งที่ 5

ขั้นตอนที่ 6

ภาพที่ 94 (6.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้า
ลงบนไม้เหยียบอันที่ 3 และ
วางเท้าขวาแล้วกดลงบน
ไม้เหยียบอันที่ 4

ภาพที่ 95 (6.2) พุ่งกระสวยนำฝ้ายจากขวา
ไปซ้ายจะได้เส้นด้ายพุ่งเส้นที่ 6
ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 96 (6.3) จับจะขัดหรือผอกระแทก
กับเส้นด้ายพุ่งที่ 6

ขั้นตอนที่ 7

ภาพที่ 97 (7.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้า
ลงบนไม้เหยียบอันที่ 3 และ
วางเท้าขวาแล้วกดลงบน
ไม้เหยียบอันที่ 2

ภาพที่ 98 (7.2) พุ่งกระสวยนำฝ้าย
จากซ้ายไปขวาจะได้เส้นด้ายพุ่ง
เส้นที่ 7

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

41

ภาพที่ 99 (7.3) จับจะขัดหรือผอกระแทก
กับเส้นด้ายพุ่งที่ 7

ขั้นตอนที่ 8

ภาพที่ 100 (8.1) วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้า
ลงบนไม้เหยียบอันที่ 3 และ
วางเท้าขวาแล้วกดลงบน
ไม้เหยียบอันที่ 4

ภาพที่ 101 (8.2) พุ่งกระสวยนำฝ้ายจาก
ขวาไปซ้ายจะได้เส้นด้ายพุ่ง
เส้นที่ 8

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 102 (8.3) จับจะขัดหรือผอก
กระแทกกับเส้นด้ายพุ่งที่ 8

ภาพที่ 103 (8.4) จะได้ผ้าทอลายดี
หนึ่งดอก

ภาพที่ 104 (8.5) วนกลับไปเริ่มต้นทอ
ในขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 8
ทอวนกลับไปมาจนกว่าจะได้
ความยาวของผ้าทอลายดี
ตามที่ต้องการ

ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

43

ผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายตีนดอกน้อย

ผ้าทอลายตีนดอกน้อยสามารถนำมาทำเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้หลากหลายเช่น เสื้อ ผ้าถุง ผ้าห่ม ผ้ารองจาน ผ้าพันคอ ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋าต่าง ๆ ฯลฯ¹

ภาพที่ 105 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่

ภาพที่ 106 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่
ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

¹ สัมภาษณ์ นางสมนา เปี้ยตัน, 25 ตุลาคม 2553. ที่บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเตือ อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 107 ผลิตภัณฑ์ผ้าพันคอ

ภาพที่ 108 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่สีเหลือง
ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

ภาพที่ 109 ผลิตภัณฑ์ผ้าคลุมไหล่สีม่วง
ที่มา : เอ็มพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ภาพที่ 110 ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเนกประสงค์

ภาพที่ 111 ผลิตภัณฑ์ผ้ารองจาน

ภาพที่ 112 ผลิตภัณฑ์ผ้าห่ม

ที่มา : เอี่ยมพร หาญสนามยุทธ. 2554

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

แบบทดสอบหลังเรียน เล่มที่ 6 เรื่อง กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์
ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแปลง 8

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว สาระที่ 4 การอาชีพ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

คำชี้แจง ข้อสอบมีทั้งหมด 10 ข้อ ให้นักเรียนเลือกกากบาท (X) ทับข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียง
ข้อเดียว ข้อละ 1 คะแนน รวม 10 คะแนน เวลาสอบ 10 นาที

จงใช้ข้อมูลที่กำหนดต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อที่ 1

1. วางเท้าซ้ายลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2
2. วางเท้าซ้ายแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาลงบนไม้เหยียบอันที่ 2
3. ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีขาวจากซ้ายไปขวา
4. ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีขาวจากขวาไปซ้าย
5. ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีม่วงจากซ้ายไปขวา
6. ฟุงกระสวยนำฝ้ายสีม่วงจากขวาไปซ้าย
7. จับจะขัดหรือผอกกระแทกกับเส้นด้าย

1. ข้อใดเป็นขั้นตอนสุดท้ายในการทอผ้าลายเกล็ดเต่า

- ก. 1,4,7
- ข. 1,5,7
- ค. 2,5,7
- ง. 2,6,7

2. ในการทอผ้าลายสองจะต้องฟุงกระสวยนำฝ้ายให้ได้เส้นด้ายฟุงกี่เส้นจึงจะได้ลายสอง

- ก. 3 เส้น
- ข. 5 เส้น
- ค. 7 เส้น
- ง. 9 เส้น

3. ผ้าทอลายใดที่ใช้ไม้เหยียบ 2 อัน
  - ก. ลายสอง ลายเกล็ดเต่า
  - ข. ลายสอง ลายแข่งโปรง
  - ค. ลายสอง ลายติดอกน้อย
  - ง. ลายแข่งโปรง ลายเกล็ดเต่า
4. ในการทอผ้าลายติดอกต้องพุ่งกระสวยนำฝ้ายให้ได้เส้นด้ายพุ่งกี่เส้นจึงจะได้ลายติดอก
  - ก. 2 เส้น
  - ข. 3 เส้น
  - ค. 4 เส้น
  - ง. 5 เส้น
5. ในการทอผ้าลายเกล็ดเต่า จะต้องพุ่งกระสวยนำฝ้ายให้ได้เส้นด้ายพุ่งกี่เส้นจึงจะได้ลายเกล็ดเต่า
  - ก. 6 เส้น
  - ข. 8 เส้น
  - ค. 10 เส้น
  - ง. 12 เส้น

จงใช้ข้อมูลที่กำหนดต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อที่ 6

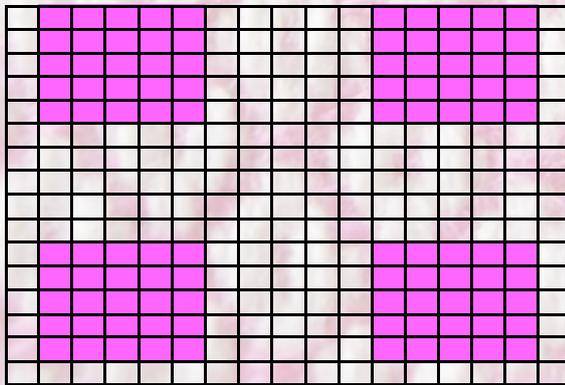
1. วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 4
  2. วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลงบนไม้เหยียบอันที่ 1 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2
  3. วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลงบนไม้เหยียบอันที่ 3 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 2
  4. วางเท้าซ้ายแล้วกดเท้าลงบนไม้เหยียบอันที่ 3 และวางเท้าขวาแล้วกดลงบนไม้เหยียบอันที่ 4
  5. พุ่งกระสวยนำฝ้ายจากซ้ายไปขวา
  6. พุ่งกระสวยนำฝ้ายจากขวาไปซ้าย
  7. จับจะขัดหรือผอกกระแทกกับเส้นด้าย
6. ข้อใดเป็นขั้นตอนแรกในการทอผ้าลายติดอกน้อย
- ก. 2,6,7
  - ข. 1,5,7
  - ค. 3,5,7
  - ง. 4,6,7

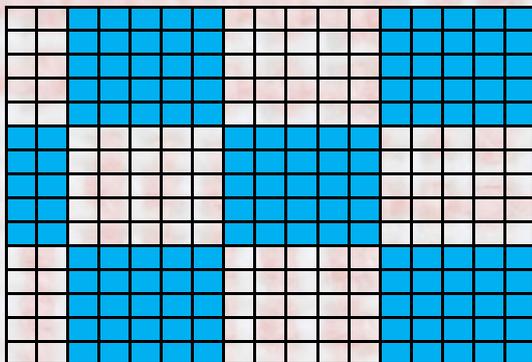
กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

7. ในการทอผ้าลายสอง จะต้องจับจะมัดหรือผอกระแทกกับเส้นด้ายพุ่ง ในขั้นตอนใดของการทอ
- ก. หลังจากพุ่งกระสวยนำฝ้าย 2 ครั้ง
  - ข. หลังจากพุ่งกระสวยนำฝ้ายทุกครั้ง
  - ค. หลังจากพุ่งกระสวยนำฝ้าย 3 ครั้ง
  - ง. หลังจากพุ่งกระสวยนำฝ้าย 4 ครั้ง

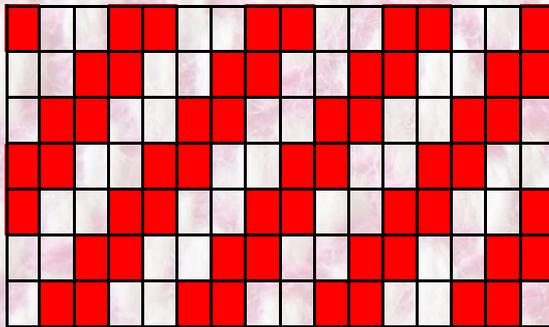
จงใช้ข้อมูลที่กำหนดต่อไปนี้ ตอบคำถามข้อที่ 8-9

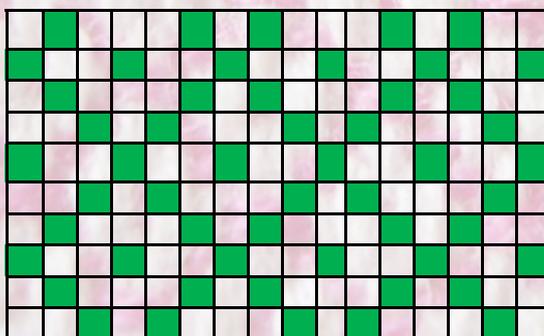
รูปที่ 1

รูปที่ 2

รูปที่ 3

รูปที่ 4

8. ข้อใดเป็นการออกแบบลวดลายสอง

- ก. รูปที่ 1
- ข. รูปที่ 2
- ค. รูปที่ 3
- ง. รูปที่ 4

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

9. ข้อใดเป็นการออกแบบลวดลายเชิงโปร่ง

ก. รูปที่ 1

ข. รูปที่ 2

ค. รูปที่ 3

ง. รูปที่ 4

10. ผ้าทอลายใดที่ใช้ไม้เหยียบ 4 อัน

ก. ลายสอง ลายเกลือเต่า

ข. ลายสอง ลายเชิงโปร่ง

ค. ลายเชิงโปร่ง ลายตีนคอกน้อย

ง. ลายสอง ลายตีนคอกน้อย

บรรณานุกรม

- กาญจนา นุ่มนวล. (2552). คุณสมบัติของผ้า (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.nnkanjana.exteen.com/20090214/entry-4> 21 มกราคม 2554.
- สภาวัฒนธรรม อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่. (2548). เอกสารสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่น อำเภอคอยเต่า. สภาวัฒนธรรมอำเภอคอยเต่า.
- สาวิตรี สุวรรณสถิต (2546). “ศิลปะการทอผ้าไทย,” ใน สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เล่ม 21 หน้า 98. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สำนักงานประสานงานวิจัยเชิงบูรณาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ (2550). “ตามฮีตโดยฮอยผ้าทอมรดกชุมชนคอยเต่า” งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.trf.mju.ac.th/lobby/lobby.php?Lpage=story> 25 มกราคม 2554.
- อัจฉรา สโรบล. (2549). ภูมิปัญญาสิ่งทอคอยเต่ากับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวล้านนาใต้. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

ผู้ให้ข้อมูล

1. นางสมนา เปี้ยตัน อายุ 82 ปี บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเตื่อ อำเภอดอยเต่า จังหวัด เชียงใหม่
2. นางแสงเดือน เปี้ยตัน อายุ 48 ปี บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเตื่อ อำเภอดอยเต่า จังหวัด เชียงใหม่

วิทยากรในการฝึกการทำลายสองลายแซงโปร่งลายเกล็ดเต่า และลายติดอกน้อย

1. นางแสงเดือน เปี้ยตัน อายุ 46 ปี บ้านเลขที่ 39 หมู่ที่ 2 ตำบลท่าเตื่อ อำเภอดอยเต่า จังหวัด เชียงใหม่

ประวัติผู้เรียบเรียง

ชื่อ-สกุล

ว่าที่ร้อยตรีหญิงเอี่ยมพร หาญสนามยุทธ

วุฒิการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม
มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิริมิ่งคลานุสรณ์
อนุปริญญา (อศศ.) วิชาเอกบริหารธุรกิจ วิทยาลัยครูเชียงราย
ปริญญาตรี (คบ.) วิชาเอกธุรกิจศึกษา วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์
ปริญญาตรี (ศษ.บ.) วิชาเอกวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ปริญญาโท (ศษ.ม.) วิชาเอกอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประวัติการรับราชการ

11 กรกฎาคม 2537	ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย
9 พฤศจิกายน 2538	ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 26 จังหวัดลำพูน
1 สิงหาคม 2545	ตำแหน่ง อาจารย์ 1 ระดับ 5 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
1 เมษายน 2547	ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 6 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
1 ตุลาคม 2547	ตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
1 ตุลาคม 2549	ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการ อันดับ คศ.2 โรงเรียนคอยเต่าวิทยาคม อำเภอคอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการเรียนรู้งานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้า

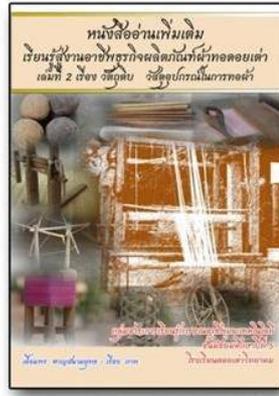
ประสบการณ์ทำงาน

- 2551-2553 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่
- 2549-ปัจจุบัน รับผิดชอบงานห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

เกียรติประวัติ

- 30 กันยายน 2545 ครูแกนนำ ปฏิรูปการเรียนรู้ จากกรมสามัญศึกษา
- 29 ธันวาคม 2548 ครูต้นแบบโรงเรียนในฝัน โรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการโครงการระดับชาติ
- 16 มกราคม 2549 ครูผู้จัดกิจกรรมดีเด่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เนื่องในวันครู ประจำปีการศึกษา 2548 จากโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม
- 16 มกราคม 2550 ครูดีเด่นด้านพัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง จากโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม
- 16 มกราคม 2552 ครูผู้จัดการสอนอย่างมีประสิทธิภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม
- 16 มกราคม 2553 ครูดีเด่นด้านไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ เนื่องในวันครู ประจำปีการศึกษา 2552 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5
- 13 กันยายน 2553 ครูดีเด่นด้านวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จากโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม
- 26 ตุลาคม 2553 ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ดีเยี่ยม ประจำปีการศึกษา 2554 จากโรงเรียนดอยเต่าวิทยาคม
- 8 กรกฎาคม 2554 ครูผู้สอนดีเด่น ประจำปี 2554 จากสำนักงานคุรุสภาเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 5

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรียนรู้ฐานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า มีทั้งหมด 8 เล่ม เป็นหนังสือที่ใช้อ่านเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่อง อาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า ซึ่งจะทำให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ประวัติของอำเภอคอยเต่า ความเป็นมาของผ้าทอในอำเภอคอยเต่า วัสดุ อุปกรณ์ในการทอผ้า เอกลักษณะและลวดลายผ้าทอคอยเต่า ผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า กระบวนการเรียนรู้ฐานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงบ้านห้วยแก้ว กระบวนการเรียนรู้ฐานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านแปลง 8 ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าทอคอยเต่า และการจัดการธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า จึงเหมาะสำหรับบุคคลทั่วไป ที่มีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า และนอกจากนี้ยังช่วยให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติจริง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ เห็นคุณค่าของงานอาชีพธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอคอยเต่า ร่วมอนุรักษ์สืบทอดการทอผ้าของอำเภอคอยเต่าไว้เป็นมรดกของชาติต่อไป

